

Mottaker
Samferdselsdepartementet
Postboks 8010 Dep
0030 OSLO
Norge

Deres ref.:

Vår ref.: 2017/0330-2

Saksbehandler: Elisabeth Steckmest
Saksansvarlig: Gjermund Nese

Dato: 06.11.2017

Høringsuttalelse - endringer i prisopplysningsforskriften, maksimalprisforskriften og yrkestransportforskriften

Konkurransetilsynet viser til høringsbrev fra Samferdselsdepartementet 12. juli 2017 vedrørende forslag om endringer i prisopplysningsforskriften, maksimalprisforskriften og yrkestransportforskriften. Høringsfristen er satt til 7. november 2017.

Departementets høringsforslag

Samferdselsdepartementet (departementet) foreslår endringer i forskrift 14. november 2012 nr. 1066 om prisopplysninger for varer og tjenester (prisopplysningsforskriften) og forskrift 30. september 2010 nr. 1307 om takstberegning og maksimalpriser for løyvepliktig drosjetransport med motorvogn (maksimalprisforskriften).

Det er også foreslått enkelte endringer i forskrift 26. mars 2003 nr. 401 om yrkestransport med motorvogn og fartøy (yrkestransportforskriften).

Forskriftsendringene er primært knyttet til regulering av drosjenæringen.

Forslag til endringer i prisopplysningsforskriften og maksimalprisforskriften

Forslaget til endring i prisopplysningsforskriften innebærer at det oppstilles særskilte krav til prisopplysning for drosjetilbydere. Endringene i prisopplysningsforskriften nødvendiggjør også endringer i maksimalprisforskriften. Departementet skriver at formålet med forslagene er å styrke forbrukernes interesser ved kjøp av drosjetjenester.

I høringsnotatet viser departementet til tidligere uttalelser fra Forbrukerrådet og Konkurransetilsynet om at drosjemarkedet er preget av dårlig prisinformasjon og liten grad av prisgjennomsiktighet, noe som fører til svekket konkurranse i drosjemarkedet. Departementet viser også til at prisene i drosjemarkedet har økt betydelig mer enn konsumprisindeksen i perioden mellom 2004 og 2015.

Årsaken til manglende prisgjennomsiktighet i markedet forklares med at prisstrukturen består av flere ulike elementer som gjør det vanskelig for forbrukerne å skaffe seg oversikt over prisene, og å sammenlikne priser hos ulike tilbydere.

Departementet mener det er viktig å foreta grep som kan styrke konkurransen i drosjemarkedet, og foreslår oppstilte krav til prisopplysning som skal gjøre det enklere for forbrukerne å ta informerte valg når det kommer til pris på drosjetjenestene.

Departementet foreslår å fastsette et nytt kapittel 7 B i prisopplysningsforskriften. Kapittel 7 B skal regulerer hvilke plikter en tilbyder av drosjetjenester skal ha når det gjelder å opplyse om pris for drosjetjenester.

For det første innebærer forslaget at alle tilbydere av drosjetjenester plikter å uoppfordret gi forbrukerne et pristilbud før avtale om transport inngås.

For det andre innebærer forslaget at drosjetilbyderen plikter å opplyse om at forbrukeren skal betale den laveste totalprisen for turen av pristilbudet. Forslaget erstatter nåværende regel i maksimalprisforskriften § 3 andre ledd som gir en drosjekunde rett til å få opplyst om det tilbys fastpris på strekningen.

For det tredje innebærer forslaget at enhver tilbyder av drosjetransport skal gi forbrukeren en spesifisert kvittering når transporten er utført. Kvitteringen skal angi pristilbudet som er gitt, samt spesifisere de enkelte takselementene og eventuelle tillegg.

Endringene i prisopplysningsforskriften nødvendiggjør også endringer i maksimalprisforskriften.

Departementet foreslår å endre maksimalprisforskriften § 3 første ledd slik at det åpnes for at prisen for en drosjetransport også skal kunne fastsettes i et pristilbud etter prisopplysningsforskriften. Etter departementets forslag skal kunden betale den laveste prisen av tre mulige prisalternativer: Et pristilbud, en fastpris eller en pris basert på parallelltaksten med eventuelle tillegg (taksameterpris).

Videre foreslår departementet at retten til å velge laveste pris etter maksimalprisforskriften § 3 andre ledd av pristilbudet, fastprisen og taksameterpris skal gjelde for både maksimalprisregulerte og ikke-maksimalprisregulerte områder.

Dette innebærer en endring fra gjeldende bestemmelse som kun sier at kunden skal betale den laveste prisen av en fastpris og en pris basert på parallelltakst, og kun for maksimalprisregulerte områder.

Forslag til endringer i yrkestransportforskriften

Departementet foreslår å oppheve kravet om hovederverv for løyvehavere og sjåfører. I dag er det et krav om at løyvehavere som hovedregel må ha drosjeyrket som hovederverv, jf. yrkestransportforskriften § 45. Videre er det et krav om at ansiennitet som fulltids drosjefører kun skal medregnes hvis drosjeyrket er utøvd som vedkommendes hovederverv, § 43 andre ledd.

Departementet foreslår å presisere gjeldende bestemmelse i yrkestransportforskriften § 43 fjerde ledd for å øke forutberegneligheten knyttet til bortfall og beregning av ansiennitet ved fravær. Det er også foreslått en ny § 23 a i yrkestransportforskriften som skal avgrense virkeområdet til yrkestransportloven § 40 b om overtredelsesgebyr knyttet til tildeling av tjenestekonsesjonskontraktet.

Konkurransetilsynets merknader

Konkurransetilsynet er positiv til at Samferdselsdepartementet foreslår endringer i drosjereguleringen med det formål å styrke forbrukernes interesser ved kjøp av drosjetjenester. Etter tilsynets oppfatning er det en rekke grunnleggende svakheter ved dagens regulering av drosjemarkedet, slik tilsynet tidligere også har tatt til orde for. Det er derfor vanskelig å se at det å endre på enkeltelementer innenfor eksisterende regulering legger til rette for økt konkurranse til det beste for forbrukerne i tilstrekkelig grad.

I det følgende er det likevel knyttet enkelte merknader til forslagene til endringer i prisopplysningsforskriften, maksimalprisforskriften og yrkestransportforskriften. Avslutningsvis er det gitt noen generelle kommentarer til drosjereguleringen.

Konkurransetilsynets merknader til endringer i prisopplysningsforskriften og maksimalprisforskriften

Departementets forslag til endringer i prisopplysnings- og maksimalprisforskriften omfatter tre endringer; i) at alle tilbydere av drosjetransport uoppfordret skal gi forbrukerne et pristilbud, ii) plikt for tilbyderen til å opplyse forbrukeren om at han skal betale den laveste totalprisen for turen av inntil tre alternativer (et pristilbud, en fastpris som eventuelt tilbys på strekningen og en taksameterpris) og iii) tilbyder av drosjetransport skal gi forbrukeren en spesifisert kvittering når drosjetjenesten er utført.

I tillegg er det foreslått at regelen om at kunden skal betale det laveste pristilbudet, også skal gjelde for ikke-maksimalprisregulerte områder.

Konkurransetilsynet er positiv til forslaget om at tilbyder plikter å opplyse om at kunden skal betale laveste pristilbud, også skal gjelde for områder som ikke er omfattet av maksimalprisreguleringen, da det fører til lik praksis i hele landet og er et gode for alle forbrukerne i Norge.

Når det gjelder tiltakene som er foreslått for å styrke prisopplysningen frykter Konkurransetilsynet at effekten vil være begrenset, og at de i verste fall kan bidra til å forvirre mer enn å oppklare prisbildet for drosjetjenester. Hvis en tilbyder ikke bare operer med én, men flere priser på den samme turen, vil det kunne bli mer krevende for forbrukerne å sammenlikne prisene mellom ulike tilbydere.

Kravet om å pålegge tilbyder av drosjetransport å gi kunden en detaljert kvittering når transporten er utført, vil etter tilsynets oppfatning heller ikke bidra til økt konkurranse mellom tilbyderne i drosjemarkedet. En detaljert kvittering vil imidlertid kunne være nyttig som kontroll på at kunden faktisk har betalt riktig eller laveste alternative pristilbud.

Konkurransetilsynets merknader til endringer i yrkestransportforskriften

Konkurransetilsynet er positiv til endringene i yrkestransportforskriften som går ut på å fjerne kravet om at drosjekjøring skal være hovederhverv.

Når drosjekjøring kan være et bierverv vil fleksibiliteten i tilbudet øke, og i større grad kunne tilpasses etterspørselen i markedet. En slik endring vil bety at nye løyvehavere vil kunne etablere seg, og være tilgjengelig særlig i periodene med mange potensielle drosjekunder. Noen av løyvehaverne som har drosjeyrket som hovederhverv vil imidlertid kunne falle fra, og det vil i neste omgang bety færre drosjer tilgjengelig i perioder med lav etterspørsel. Dette vil medføre at kapasiteten i større grad tilpasses etterspørselen, og en unngår tomkjøring som leder til høyere priser. Ikke minst i tynt befolkede områder vil denne fleksibiliteten være nødvendig for å kunne opprettholde et tilfredsstillende drosjetilbud.

Konkurransetilsynet har ingen merknader til de øvrige forslagene til endringer i yrkestransportforskriften.

Øvrige merknader til høringsnotatet

I høringsnotatet skriver departementet at "[d]ersom drosjesentraler ønsker å operere med lik prissetting i spotmarkedet innad i sentralen, vil sentralen måtte regulere fastsetting av pristilbudet særskilt i retningslinjer, eller utarbeide tekniske løsninger som løyvehaverne og sjåførene må benytte seg av."

Konkurransetilsynet vil minne om at i drosjenæringen er det gitt dispensasjon fra en av konkurranselovens hovedbestemmelser, konkurranseloven § 10, om konkurransebegrensende

avtaler mellom foretak. I følge gjeldende forskrift om dispensasjon fra konkurranseloven § 3-1 og § 3-2 for drosjesentraler¹ (heretter benevnt som dispensasjonsforskriften) § 2 kan drosjesentraler fastsette felles takstregulativ for de løyvehavere som er tilsluttet sentralen. Et slikt felles takstregulativ kan imidlertid bare fungere som et middel for å fastsette *maksimalpriser* for løyvehavere tilknyttet sentralen. Løyvehavere som er tilsluttet sentralen kan ved avtale med den enkelte kunde gi økt service eller ta lavere priser enn det som følger av sentralens fastsatte takstregulativ. Det vil spesielt være aktuelt for oppdrag der kunden henvender seg direkte til drosjen. Videre kan det for eksempel være aktuelt i situasjoner der den enkelte løyvehaver har ledig kapasitet, og ønsker å møte konkurranse fra løyvehavere tilsluttet andre sentraler eller fra andre transportører som konkurrerer med drosjenæringen. Dette følger av forskriftens § 3 og er utdypet i de tilhørende merknadene til forskriften.

Avsluttende merknader

Konkurransetilsynet har gjentatte ganger tatt til orde for endringer i drosjereguleringen. Hovedbudskapet har vært å fjerne reguleringer som hindrer etablering. Tilsynet har også etterlyst nytenkning og innovasjon i bransjen, blant annet for å kunne øke mulighetene for kundene til å sammenlikne pris og kvalitet mellom ulike tilbydere.

Departementets forslag om å fjerne kravet om at drosjekjøring skal være hovederhverv, er et skritt i riktig retning av et enklere regelverk mer tilpasset etterspørselen i markedet. Når det gjelder de foreslåtte endringene i prisopplysningsforskriften og maksimalprisforskriften, er imidlertid Konkurransetilsynet av den oppfatning at de foreslåtte endringene ikke vil bidra til mer virksom konkurranse i drosjemarkedet.

Konkurransetilsynet savner først og fremst en mer omfattende og helhetlig gjennomgang av drosjereguleringen. Økt konkurranse i drosjemarkedet krever at behovsprøvingen må fjernes, og at regelverket forenkles, samtidig som kravene til kvalitet og sikkerhet opprettholdes. I tillegg til å se på behovsprøvingen og forholdsmessigheten i de øvrige kravene til drift og etablering, bør det også vurderes å åpne for at drosjesentraler kan organiseres på andre måter enn i dag, og ikke minst tilpasses digitale plattformer.

Med hilsen

Gjermund Nese (e.f.)
avdelingsdirektør

¹ Forskrift nr. 1165 av 18. oktober 2002. Forskriften er gitt med hjemmel i Lov nr. 65 av 18. juni 1993 om konkurranse i ervervsvirksomhet (konkurranseloven) § 3-9, og videreført i lov nr. 1165 av 18. oktober 2002 om konkurranse mellom foretak og kontroll med foretakssammenslutninger (konkurranseloven) § 36.

Mottaker
Samferdselsdepartementet

Postadresse
Postboks 8010 Dep

Poststed
0030 OSLO
Norge

Kontakt/e-post
postmottak@sd.dep.no